

Miljö- och Energidepartementet
Kemikalieenheten
Monica Törnlund
m.registrator@regeringskansliet.se
monica.tornlund@regeringskansliet.se

2015-09-03

vårt dnr:
ert dnr: M2015/415/Ke

Naturskyddsföreningens svar på SOU 2014:90 Betänkande av bisfenols A-utredningen: Bisfenol A – Kartläggning och strategi för minskad exponering

Naturskyddsföreningen anser

- Att utredningen är välgjord men att viktiga luckor finns,
- Att samtliga förslag på reglering eller utfasning ska inkludera hela bisfenolgruppen och inte bara det enskilda ämnet bisfenol A,
- Att en reglering av BPA och övriga bisfenoler i livsmedelsförpackningar är att föredra framför frivillig utfasning,
- Att det finns alternativa digitala kvittolösningar till dagens pappersformat,
- Att barn och foster inte är skyddade mot BPA-exponering via dentala material idag, och att information bör gå ut till föräldrar och blivande föräldrar så att dessa kan göra medvetna val,
- Att exponering via livsmedelsnära polykarbonatplast inte ingår i strategin, vilket innebär en fortsatt exponeringsväg för barn,
- Att en av de största källorna till BPA inte ingår i strategin, nämligen exponering via kött och fisk, och att det särskilt bör utredas hur denna exponering kan minska.

Naturskyddsföreningen har tagit del av den utsända utredningen SOU 2014:90, även kallad Bisfenol A-utredningen, vilken inkluderar kartläggning och strategi för minskad exponering av bisfenol A.

Väl värt att notera kring ämnet bisfenol A (BPA) är att det är ett klassificerat farligt ämne, däremot råder det oenighet kring vid vilka halter det anses vara farligt. Bisfenol är till exempel faroklassat enligt CLP H361; Repr 2 (misstänks kunna skada fertiliteten eller det ofödda barnet). Gränsvärdet för bisfenol A har av den europeiska

livsmedesmyndigheten EFSA sänkts två gånger sedan 2013 vilket tyder på tydliga osäkerheter kring ämnets inneboende potens. Inom forskningen råder motsättningar kring ämnets farlighet vid mycket låga halter, under gränsvärdesnivå. Ämnet är även redan förbjudet i nappflaskor på EU-nivå samt i barnmatsburkslock i Sverige. Sammantaget gör detta att det finns fog att beakta stor försiktighet kring bisfenol A specifikt, likväl som den vetenskapligt mer okända gruppen bisfenoler i stort.

Specifika synpunkter

6.2 Epoxi

Det framkommer tydligt att de materialalternativ innehållandes bisfenol A som branschen tar fram ofta tar innehåller andra bisfenoler med känd eller okänd effekt.

Naturskyddsföreningen anser att detta visar på vikten av att ett regleringsförslag inkluderar hela gruppen bisfenoler.

6.4 Alternativ till BPA i termopapper

Utredningens slutsats är att både KemI och Frankrike konstaterar att en utfasning av BPA termopapper kanske inte leder till minskad risk eftersom man istället riskerar att övergå till andra farliga kemikalier. **Naturskyddsföreningen anser att bedömningen är korrekt och att helt andra tekniklösningar istället bör stimuleras på marknaden, såsom digitala kvitton.**

10 Konsekvensutredning

Det är bra att utredningen fastslår att det sannolikt inte föreligger några legala hinder till att BPA kan förbjudas nationellt i livsmedelsförpackningar, varför **Naturskyddsföreningen anser att en nationell reglering av BPA och resterande ämnen inom gruppen bisfenoler primärt bör regleras i livsmedelsförpackningar och andra livsmedelsnära material, för att på så sätt förhindra att kemikalierna likväl kan hittas på marknaden.**

Utredningen föreslår i första hand att invänta en frivillig utfasning av BPA i livsmedelsförpackningar för att först år 2020 eventuellt låta ett förbud träda i kraft om de frivilliga utfasningarna inte genomförts. Då EFSA utpekar små barn att vara särskilt utsatta för hög exponering av BPA **anser Naturskyddsföreningen att dessa bör skyddas bättre och att datumen för reglering bör tidigareläggas med ett par år, samt inkludera hela gruppen bisfenoler. Dessutom bör ett kontrollprogram framläggas där man efter år 2020 löpande följer upp att den frivilliga utfasningen står fast.**

Övriga synpunkter

Det finns flera luckor i BPA-utredningen som Naturskyddsföreningen anser behöver fyllas, då uppdraget att ta fram en strategi för att minska exponeringen för BPA annars inte uppfylls:

- **Dentala material**

Gällande BPA i dentala material så finns idag kunskap om att exponeringen av BPA främst sker vid själva insättandet av lagningen samt det efterföljande dygnet, men exponeringen därefter är låg. I utredningen anges att barn idag endast får alternativa BPA-fria material, emedan Naturskyddsföreningens egen dialog med representanter från tandvårdsyrket hävdar motsatsen. **Naturskyddsföreningen anser att barn och foster behöver skyddas bättre och att information om BPA-innehållande dentala material därför bör delges föräldrar och blivande föräldrar så att dessa själva kan få göra egna medvetna val i frågan.**

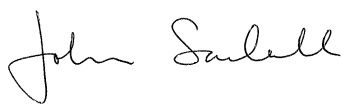
- **Polykarbonatplast**

Utredningen fastslår att exponering från polykarbonatartiklar, såsom serviser, vattenkokare och köksredskap utgör en ökad exponering för barn 1-3 år, då dessa oftare äter och dricker ur serviser av plast. **Naturskyddsföreningen anser att utredningen inte tar fasta på barnens ökade känslighet för hormonstörande ämnen och önskar därmed ha sett ett förslag på hur bisfenolerna ska fasa ut även ur livsmedelsnära polykarbonatplast, alternativt en reglering på området, åtminstone för produkter ämnade för barn.** Det finns idag ett förbud mot BPA i nappflaskor som ju ofta används även av som är över bebisåldern. Barnen är alltså skyddade mot BPA i nappflaskor men inte i tallrikar och glas, vilket är ologiskt. Ett BPA-förbud i barnnära produkter med livsmedelskontakt skulle även gå **helt i linje med det pågående regeringsarbetet kring Gifrfri förskola.**

- **Kött**

Utredningen fastslår att man hittar de högsta halterna av BPA i konserverad mat medan man i icke-konserverad mat finner de högsta halterna i kött- och fiskprodukter. **Naturskyddsföreningen anser att det i utredningen inte fastslagits på vilket sätt bisfenol A hamnar i köttet och fisken, för att på så sätt kunna ge eventuella rekommendationer till branschen eller förslag på regleringar därom och att detta är en lucka som bör utredas framöver.**

Vänligen,

Johanna Sandahl
ordförande

Ulrika Dahl
avdelningschef miljögifter